

Ryszard Czesław Pastwa

urodził się 17 października 1937 r. w Janiszowie (ówczesnym powiecie puławskim). Do szkoły podstawowej uczęszczał do Łazisk i Kamienia. Już wtedy, pod wpływem nauczycieli p. p. Rejnowiczów i p. Kazimierza Wojewody, zainteresował go zawód nauczyciela. W 1950 r., po ukończeniu Szkoły Podstawowej w Łaziskach, zdaje egzaminy wstępne do Liceum Pedagogicznego w Lublinie. Cztery lata później, po maturze, mając niespełna 17 lat otrzymuje nakaz pracy w zawodzie nauczycielskim na terenie powiatu puławskiego.

15 sierpnia 1954 r. zostaje zatrudniony jako nauczyciel w Szkole Podstawowej w Świdnie, gdzie pracuje 4 lata, prowadząc równocześnie zajęcia w szkole wieczorowej dla dorosłych. Organizuje życie kulturalne i sportowe miejscowej młodzieży.

1 października 1958 r. podejmuje studia na Wydziale Geograficzno-Biologicznym w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie. Jest zafascynowany pięknem Krakowa, życiem studenckim i studiami geograficznymi, na których obok zdobywania wiedzy merytorycznej organizowane są praktyki terenowe i wycieczki przedmiotowe do wszystkich atrakcyjnych regionów Polski. Pracuje społecznie w Radzie Uczelnianej Zrzeszenia Studentów Polskich. Dalsze swoje losy planuje związać z Krakowem.

Na szczęście dla Poniatowej jego plany pobytu w Krakowie komplikują się z powodu problemów rodzinnych.

W czerwcu 1963 roku zdobywa tytuł magistra geografii, a od 1 września 1963 r. obejmuje stanowisko nauczyciela geografii w Szkole Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącym w Poniatowej. W pracy nauczycielskiej preferuje aktywizujące metody nauczania. Zauważają to powiatowe władze oświatowe i proponują mu pracę w Powiatowej Radzie Postępu Pedagogicznego na stanowisku kierownika ogniska metodycznego geografii w Powiatowym Ośrodku Metodycznym w Opolu Lubelskim. Objęta posada pozwala mu na upowszechnianie nowoczesnych metod nauczania geografii wśród nauczycieli powiatu.

W rodzimej szkole zakłada Szkolne Koło Krajoznawczo-Turystyczne przygotowujące młodzież do aktywnej turystyki. W latach 1964-1968 wspólnie z nauczycielem biologii Panem Zdzisławem Hawrylakiem organizują wiele obozów wędrownych po najpiękniejszych regionach Polski. Dyrekcja Szkoły powierza mu też opiekę nad Samorządem Szkolnym, co zwiększa jego czas pracy. Złośliwi koledzy podpowiadają, że powinien jeszcze przynieść do szkoły „swoje łóżko” bo prawie z niej nie wychodzi. Poświęcony młodzieży czas nie jest jednak stracony, bo Samorząd Szkolny pod jego opieką należy do najbardziej aktywnych w skali województwa lubelskiego.

W roku 1966, z inicjatywy opiekuna, Samorząd Szkolny organizuje pierwszy wojewódzki zjazd przewodniczących samorządów uczniowskich liceów ogólnokształcących poświęcony wymianie doświadczeń. Samorząd otrzymał również zadanie opracowania Statutu Rady Samorządów Uczniowskich województwa lubelskiego. Projekt został zaakceptowany przez Kuratorium Oświaty w Lublinie.

Od 1 września 1968 roku władze powiatowe powierzają mu stanowisko Dyrektora Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Opolu Lubelskim, by odmienić oblicze nieco skostniałej szkoły i unowocześnić proces nauczania. Swoją pracę zaczyna od wymiany sprzętu (drewniane ławy pamiętające początek szkoły w 1944 r.), zakupu nowych pomocy naukowych, wymiany ogrzewania piecowego na centralne. Zmienia też atmosferę szkoły na bardziej przyjazną dla uczniów. Wprowadza jednolity strój uczniowski i organizuje pierwszy obóz wędrowny w historii tej szkoły. „Zsyłka” – jak żartobliwie nazywa p. Pastwa dwuletnie dyrektorowanie w Opolu Lubelskim przyniosła zakładane efekty.

Od 1 września 1970 r. wraca do Poniatowej na stanowisko Kierownika Szkoły Podstawowej. W tym samym roku zmienia także stan cywilny, pojmując za żonę Panią Halinę Marię Mastalercz pracownicę Sądu Powiatowego w Puławach, a później wieloletnią zasłużoną dla szkoły nauczycielkę bibliotekarkę.

W nowym miejscu pracy daje się poznać jako innowator. Wprowadza nauczanie systemem pracowni i klasopracowni, przekonuje Radę Pedagogiczną do nauczania problemowego metodą prof. K. Lecha, działalność wychowawczą opiera na systemie wychowawczym prof. H. Muszyńskiego.

W związku z nową reformą oświaty Inspektor Szkolny powiatu opolskiego powołuje go z dniem 1 stycznia 1973 na Gminnego Dyrektora szkół miasta i gminy Poniatowa z zadaniem powołania 1 września 1973 roku pierwszej w powiecie Zbiorczej Szkoły Gminnej w Poniatowej. Zbiorcza Szkoła Gminna miała być zlokalizowana w siedzibie gminy, stanowiąc jej centrum oświatowe, w skład którego wchodziły wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze, znajdujące się na terenie gminy począwszy od przedszkoli przez szkoły podstawowe aż do szkół średnich oraz ewentualnych form oświaty dorosłych. Taki organizm powstał w Poniatowej po uprzedniej akcji przekonywującej środowiska Kowali, Poniatowej Wsi i Kolonii oraz Dąbrowy Wronowskiej i Plizina do obniżenia stopnia organizacji ich szkół i ich zmiany na punkty filialne z klasami I-IV. Uczniowie z klas V-VIII dowożeni byli do Poniatowej. Taki system istniał do początku lat osiemdziesiątych. Według opinii Pana Dyrektora działał sprawnie chociaż w ciężkich warunkach lokalowych. Zbiorcza Szkoła Gminna w Poniatowej należała do najlepszych szkół w województwie lubelskim. Sukcesy szkoły w dziedzinie nauczania, wychowania, sportu, działalności artystycznej i opiekuńczej opisane są na stronie internetowej szkoły. Wyniki pracy szkoły byłyby pewnie dużo lepsze gdyby nie trudne warunki lokalowe i zmianowy system nauczania. Od momentu powołania Zbiorczej Szkoły Gminnej narodziła się myśl wybudowania nowego budynku szkoły. Inicjatywę budowy podjęli Gminny Dyrektor Szkół i Inspektor Oświaty w Opolu Lubelskim. Poparty ją władze administracyjne miasta i gminy oraz dyrekcja ZE „EDA” w Poniatowej, zakładu sprawującego opiekę nad szkołami. Projekt wykonany przez Warszawskie Biuro Projektów przerósł wszelkie oczekiwania i wzbudził zachwyt wszystkich zainteresowanych. W skład kompleksu oświatowego miały wchodzić: 4 oddziałowe przedszkole, 33 izbowa szkoła z dwoma salami gimnastycznymi i aulą szkolną oraz hala sportowa wolnostojąca z dwoma basenami, boiskami do gier w piłkę ręczną, koszykową, siatkową i małym zapleczem hotelowym.

Budowę rozpoczęto pod koniec 1974 r. Była ona jednak „solą w oku” dla wielu decydentów w Lublinie. W drugiej połowie lat siedemdziesiątych zaczęło również brakować środków finansowych. Okrojono zamierzenia inwestycyjne, ale upór władz Poniatowej, Dyrekcji „EDY” i Gminnego Dyrektora Szkół przyniósł połowiczne efekty.

1 września 1984 r. oddano do użytku piękny budynek szkolny z dwiema salami gimnastycznymi i aulą oraz czterooddziałowe przedszkole. Z tej to okazji w Poniatowej odbyło się uroczyste wojewódzkie rozpoczęcie roku szkolnego, a szkoła otrzymała imię Stefana Żeromskiego i sztandar ufundowany przez Szkolną Radę Rodziców.

Nadanie imienia poprzedził plebiscyt na patrona oraz roczna „Kampania – Bohater”. Wszystkie oddziały szkolne przynajmniej raz w roku odwiedziły Nałęczów, zapoznając się z muzeum Stefana Żeromskiego i chatką Adasia. Wiele z nich zwiedziło Kielce i inne miejscowości związane z życiem Żeromskiego. Nad przebiegiem Kampanii czuwała bibliotekarka szkolna i wychowawcy klas.

W swej wieloletniej pracy dyrektorskiej Pan Ryszard Pastwa stawiał na nauczycieli z inwencją, inicjatywą, polotem dydaktycznym, chętnych do pracy dla innych.

W jego szkole od 1975 r. zaczęły swą działalność znane dzisiaj na całym świecie chóry „Szczygiełki” i „Scholares Minores”, dlatego też w wywiadzie z Dyrektorem w majowym numerze „Szczygiełek NEWS” nazwany jest on „Ojcem Chrzestnym szczygiełkowej mafii”.

Dzięki niemu przez kilka lat, we współpracy z Panią prof. Sabiną Guz z UMCS w Lublinie, kształcono uczniów metodą M. Montessori.

Zawsze doceniał naukę języków obcych i od wielu lat w szkole odbywała się nauka języków zachodnio-europejskich już od klasy pierwszej .

We współpracy z Kuratorium Oświaty w Lublinie w latach 1984-1998, wspólnie z Panem ppłk. Janem Horeckim, organizował obozy szkoleniowe przysposobienia obronnego młodzieży szkół średnich województwa lubelskiego.

Wizytacje szkoły prowadzone przez Inspektorat Oświaty w Opolu Lubelskim jak i Kuratorium Oświaty w Lublinie zawsze wysoko oceniały pracę Dyrektora i Jego szkoły.

Za działalność dydaktyczną dyrektor Pastwa dwukrotnie otrzymał Nagrodę Ministra (1972 r., 1985 r.); dwukrotnie Nagrodę Kuratora Oświaty (1989 r., 1992 r.); trzykrotnie Nagrodę Burmistrza Poniatowej (1996 r., 1999 r., 2003 r.).

Osiągnięcia oświatowe nie przeszkodziły mu w propagowaniu informacji turystycznych. W drugiej połowie lat siedemdziesiątych wydał informator turystyczny „Opole Lubelskie i okolice”, a w 1983 r. ukazało się nieco rozszerzone II wydanie informatora.

W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych – kiedy to Poniatowa rozwijała się najszybciej w swojej historii i uważana była za jedno z najbardziej zintegrowanych miast województwa lubelskiego – Pan Ryszard Pastwa pracował społecznie w wielu organizacjach społecznych i samorządowych. W latach 1973-1984 i 1988-1990 był radnym Rady Narodowej Miasta i Gminy Poniatowa. W 1986 r. wraz z grupą członków założycieli powołuje do życia Towarzystwo Przyjaciół Poniatowej i zostaje jego pierwszym Prezesem (w latach 1986-1995).

W latach 1998-2006 jest aktywnym radnym Rady Powiatu Opolskolubelskiego, a w kadencji 2002-2006 sprawuje funkcję wiceprzewodniczącego Rady Powiatu.

Odnaczony Srebrnym Krzyżem zasługi (1977 r.), Złotym Krzyżem Zasługi (1980 r.) i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1989 r.) oraz wieloma medalami i odznakami w tym: Za Zasługi dla Lubelszczyzny (1978 r.), Złotą Odznaką ZNP (1980 r.), Za Zasługi dla Poniatowej (2002 r.).

31 sierpnia 2003 r. dyrektor Pastwa przeszedł na zasłużoną emeryturę. Dzisiaj z uśmiechem mówi, że wprawdzie po tylu latach pracy nie dorobił się majątku, ale życie zawodowe przeżył twórczo i aktywnie, przyczyniając się do wykształcenia wielu pokoleń młodzieży, jak też do rozwoju miasta, powiatu i Lubelszczyzny. Nie wstydzi się żadnych dokonań i cieszy się, że wielu ludziom pomógł. Zadowolony jest także, że Jego i żony zainteresowania przejęli „wraz z genami” synowie i również pracują na niwie oświaty. Marcin, doktor historii sztuki, jest pracownikiem naukowym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, a Rafał pracuje jako nauczyciel w Szkole Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Poniatowej i od marca 2010 udziela się społecznie jako prezes Towarzystwa Przyjaciół Poniatowej.

Ryszard Pastwa zmarł 31.10.2014 roku po ciężkiej chorobie. Został pochowany na Poniatowskim Cmentarzu Komunalnym w Alei Zasłużonych.